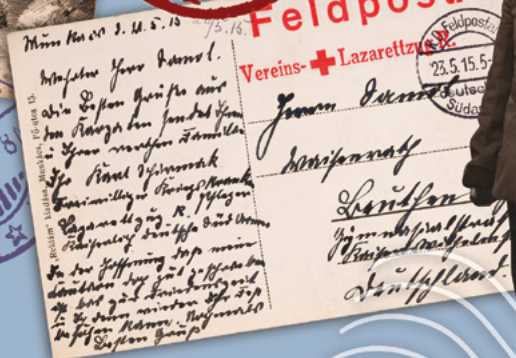

Muzeum
Górnośląskie
w Bytomiu

Jestem zdrow
i w dobrym nastroju...

Pocztówki z Wielkiej Wojny w zbiorach
Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu

wystawa 29.02–30.04.2024

Jestem zdrow i w dobrym nastroju...

Pocztówki z Wielkiej Wojny w zbiorach Muzeum Górnśląskiego w Bytomiu

W zbiorach Działu Historii Muzeum Górnśląskiego w Bytomiu znajduje się ponad 150 pocztówek z lat I wojny światowej. Unikatowa kolekcja obejmuje korespondencję osobistą kierowaną do Franza Samola, dyrektora sierocińca Fundacji Cesarza Wilhelma w Bytomiu, przez byłych wychowanków zakładu oraz członków jego rodziny – żołnierzy armii pruskiej przesyłających jedynej bliskiej im osobie informacje z frontów, lazaretów lub ośrodków dla rekonwalescentów.

Ekspozycja i towarzysząca jej publikacja zostały przygotowane z okazji przypadających w 2024 roku 110. rocznicy wybuchu I wojny światowej oraz jubileuszu 770-lecia miasta Bytomia. Kreślą one historię I wojny światowej w makro- i mikroperspektywie – przedstawiając działania militarne i relacje społeczne w Europie ze szczególnym uwzględnieniem tych dotyczących Górny Śląsk, zwłaszcza Bytom (w odniesieniu do lat 1914–1918), wskazują pośrednio na rolę i zadania sierocińca oraz ukazują sylwetkę jego dyrektora – Franza Samola, najbliższej dla wychowanków zakładu osoby. Na uwagę zasługują również walory filatelistyczne analizowanego zbioru. O ile publikacja w sposób całościowy stanowi opracowanie unikatowej kolekcji pocztówek – tak pod względem tekstowym, jak i ikonograficznym, z podaniem treści korespondencji wytworzonej *in situ*, w konkretnych miejscach (okopy, lazaret, zaplecze wojny itp.) i miejscowościach (Europa Zachodnia, Środkowa i Wschodnia) – o tyle wystawa obejmuje wybrane przez kuratorów przykłady owych kart z lat 1914–1918.

Projekt wpisuje się w nurt badań historycznych mających na celu analizę wydarzeń i faktów okresu I wojny światowej w kontekście krytycznej interpretacji pozostawionych świadectw, w tym przypadku w warstwie tekstowej i ikonograficznej. Zasadniczym argumentem przemawiającym za upowszechnieniem źródła w postaci korespondencji, a tym samym za przygotowaniem wystawy i wydaniem publikacji, jest niewątpliwie jego historyczna wartość i unikatowość, ale również świadomość, że posłuży ono innym badaczom z wielu dziedzin, w tym historykom, socjologom, niemcoznawcom czy kulturoznawcom, jako baza do dalszych analiz. Projekt odnosi się do kolejnego niezmiernie ważnego głosu-świadectwa minionego czasu, uzupełniając w swoisty sposób narrację o historii I wojny światowej. Wydarzenia

(czas, miejsca i ludzie) rozgrywane się na frontach Wielkiej Wojny i jej zapleczu, zapamiętane i zachowane w korespondencji żołnierzy, pozwalają poczuć trudny czas wojny, dotknąć go, wejść w lokalne i ponadlokalne relacje, podążając za narracją *in situ* świadków owego czasu. Z fragmentów wielu jednostkowych przekazów wyłania się wspólna opowieść, będąca „zlepkiem” historii młodych mężczyzn dotkniętych tragedią wojny, którzy związani byli z bytomskim sierocińcem. Pocztówki, co ważne, miały wartość również dla dyrektora zakładu Franza Samola, który przechował je i ofiarował Oberschlesisches Landesmuseum w Bytomiu w latach międzywojnia jako swoisty znak pamięci o ludzkich doświadczeniach i z ponadczasowym przesłaniem „Nigdy więcej wojny!”.

dr Joanna Lusek i Maciej Droń
kuratorzy wystawy

Wydarzenia towarzyszące:

/ 21 marca 2024 – prelekcja *Pocztówka „idzie” na wojnę. Proza i osobliwości Feldpostu* (dr Joanna Lusek, Maciej Droń)

/ 4 kwietnia 2024 – prelekcja *Pomniki poległych w I wojnie światowej w Bytomiu – sztuka i pamięć* (Maciej Droń)

/ 25 kwietnia 2024 – spotkanie z autorami publikacji towarzyszącej wystawie (dr Joanna Lusek, Maciej Droń)

www.muzeum.bytom.pl

Mecenat

Województwo
Śląskie

Organizator

Partner

Patronat honorowy

Ambasada
Republiki Federalnej Niemiec
Warszawa